

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod etiam exteriores Iudæorum gentem admirati sunt Cap. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

dicinarum (magnas enim vires habent) a medicis adhibentur. Multa enim singula nihil profunt, coniuncta uero quemadmodum maris atq; foeminae coniunctio ad procreationem, sic vires suas ostendunt. His ceterisque huiusmodi nisi contentiosus sis, concedas oportet, divina uniuersum hunc mundum providentia gubernari. Haec a Phylone compendiosius sumpsit, tum ut ostendam quales Hebraei etiam iuniores viros habuerunt, Tum ut pia de deo sententia iudaeorum appareat.

EVSEBII PAMPHILI LIBER NONVS

Quod etiam exteriores iudaeorum gentem admirati sunt.

CAPVT. I.

VNC autem testimonia etiam exteriorum de ipsis diligenter citabimus. Illustrissimi enim etiam Graecorum, non imperiti omnino iudaicae philosophiae, alij vitam eorum scriptis suis approbasse uidentur, alij Theologiae quantum potuerunt secuti sunt. Sic enim diuices non temere, sed absoluta/exquisitaque ratione iudaicam philosophiam gentilibus nugis praepositam a nobis fuisse. Primum igitur eponam, quae de uita iudaeorum praecellissimi Graecorum testantur. Theophrastum igitur audias, cuius nonnullos textus Porphyrius in his libris posuit, quos de abstinendo a carnibus conscripsit, his uerbis iudaei ad haec usque tempora Theophrastus ait, animalia quomodo sacrificant: ut si quis nos ad imitationem illorum hortaretur audire, non pateremur. Non enim comedunt ex sacrificatis, sed mel atq; uinum noctu infundunt, holocausta facientes, nihilque inde relinquentes, ut nec ille qui omnia perspicit, rem tam prauam inspicere possit, quod faciunt interim ieiunantes, ac quoniam philosophi natura sunt de deo inter se colloquentes, noctu autem stellas aspicientes orationibus deum inuocant. Primi enim isti omnium hominum, & bruta, & se ipsos offerre coeperunt, nulla necessitate aut cupiditate id facientes. Et in quarto eiusdem negotij, haec a seipso scribit Porphyrius. Essaei iudaei genere sunt, non alter alterum magis diligunt quam ceteri homines faciunt, & uoluptatem omnem quasi uitiosam aspernant, continentiam & integritatem animi ab omni perturbatione remotam, praecipuam putantes uirtutem. Uxores non ducunt, alienos autem liberos teneros adhuc & ad

& ad omnem aptos doctrinam, adoptantes pro suis educare, ac moribus suis stabilire solent, quod faciunt non quia matrimonium abominentur, sed quia mulierum mores cauendos putant. Diuitias oēs adeo spernunt, ut mirabilis quidam in eis communitas sit. Nullus eorum præter ceteros aliquid possidet, omnia eis communia sunt. Nemo alio ditior aut pauperior. Vna omnibus quasi fratribus facultas est. Vngi oleo non patiuntur: quod si quis forte oleo tactus fuerit, diligenter quasi a magna macula corpus illi abstergit: non enim molles, sed aridi atque duri esse corpore cupiunt, alba semper induunt, electione communi quaestores & gubernatores sibi creant, & indiuisa in omnibus res sunt. Non habitant urbem unam, sed hinc illo facile migrant, semperque assequentes. Heresim suam proficiscuntur, a quibus ita suscipiunt, ut una eos semper uixisse diceret: unde fit, ut proficiscentes nihil impense secum ferant. Vestem & calceos antequam omnino tempore dirumpant, non mutant: nec emunt aliquid nec uendunt, sed commutatione rerum utuntur cum ægeant. Nam inter eos singuli quaecumque uolunt, etiam nihil afferentes. Erga deum maxima pietate utuntur. Nam antequam Sol oriatur, nihil eis prophanum dicitur, sed patria oratione utuntur, qua Solem oriri precantur, deinde a prefectis singuli ad artes operaque sua mittuntur, & postea quam horis quinque laborauerint, ad unum rursus locum congregantur, & aqua frigida perloti, in domum ueniunt, quo nemini nisi eiusdem sectae introire licet. Ita mundi quasi in templum ad coenaculum ueniunt, ubi magna tranquillitate sedentibus, ordine omnibus panis opponitur, & ferculum unum unicuique. Primus autem omnium sacerdos facta oratione comedere incipit, nehasque omnino putant ante orationem quicquam gustare, cumque praesens fuerint, multo diligentius orant, ita & incipientes & desinentes, laudes dei diligenter concinunt. Post haec uestibus, quibus prandentes quasi sacris utuntur depositis, ad opera rursus exeunt, nocturnoque reuerfi crepusculo similiter coenant, hospitibus etiam confidentibus, si qui forte affuerint. Clamor aut tumultus nunquam apud eos auditur, sed ordine ita colloquuntur, ut tanto eos inter se uti ordine atque silentio mirabile uideatur, cuius causa perpetua continentia est. Cibus & potus uitae necessitate mensuratur. Qui ad eam sectam ueniunt, non statim, sed posteaquam foris animum integro eisdem moribus uixerint, tunc suscipiuntur.

fufcipiunt, non tamen omnino, fed propinquius quidem accedunt. Vna ꝑo cum illis uiuere non licet, nifi duobus alijs annis patientiæ figna dederint, & anteq̃ communiter cum eis uescantur, iureiurando confirmant, primo pios fe erga deos futuros, deinde iuftitiæ ita fore cultores, ut nec fponte, nec imperio alicui homini fint nocituri, odioq; femper iniuftos fibi futuros, putaturosq; femper feipfos lædi, fi iufto uideant iniuriam fieri, fideles fore omnibus, ac maxime principibus. Nō enim abfq; dei uoluntate principatum alicui commēdari. Ad hæc fi ipfi præfent, nunq̃ fe quicq̃ facturos, unde maculari præfectura uideret, nec ueste aut ornatu quodam melioreq̃ fubditi fe ufturum, ueritatis fore amicos, & mendaces accusaturos, manus a furto, animum ab iniufto lucro procul retenturos, nec occultatores aliquid focijs, nec eorum secreta alijs fe dicturos, etiam fi mortis periculū immineret, postremo nulli aliter hærefeos dogmata tradituros q̃ ficuti ipfi accæperunt, procul fe futuros a latrocinijs, conseruaturosq; feclæ libros diligenter & nuncijs nomina. Hæc feruaturos fe omnia iurant. Qui autem non feruant diligenter, ilico expelluntur, & omnes fere cum ad aliam dietam ac uitam ueniunt, moriunt. Sed multos ipfi rursus miferantes recipiunt, cum putauerint non minores iam ipos pœnas dediffe, quā delicta eorū postulabant. Tanta ꝑo tenuitate, paucitate utunt̃ rerū, ut raro plus q̃ femel in feptem diebus alii purgatione indigeant. Qua quidem, ex contentia in tantam perueniunt patientiam/animiq; robur, ut nec eculeo, nec igne, nec alio q̃ftionum genere impelli poffint, ut aut ꝑbis legiflatorem uituperent, aut illicitum quicquā comedant, quod maxime in bello, quod fibi a Romanis illatum fuit ostenderunt nulla enim adulatione ad torquentes unquam funt ufi, nullas lachrymas torti emiferunt, fed fuauiter in doloribus ridentes, & eis illudentes, a quibus torquebantur, fic expirabant iucundiffime, ut ad patriam redire uiderent. Firma enim hæc opinio apud eos est corpora quidem morti effe fubiecta, animas ꝑo tanq̃ immortales femper uiuere, cumq; a subtiliffimo æthere dimittantur, naturali quodā delatos impetu corporibus coniungi, cum uero a uinculis corporum, quali a lōga feruitute liberati funt, tunc fummo cum gaudio altiora petere. Qua quidem uita & pietate facile fit, ut multi apud eos futura præuideant,

uideant, præcipue qui a sacris uoluminibus & uaria carnis castigatione, & prophætarum dictis exercentur. Hæc Porphyrius de pietate ac Philosophia Essæorum testatus est.

Hecataeus de eodem. CAPVT. II.

Hecataeus autem Abderita uir, & uerbo & re philosophus hystoriam de ludæis conscripsit, a qua nonnulla sumere non erit alienum. Multa inquit castella oppidaque ludæis sunt, una uero urbs munitissima, quinquaginta pene stadiorum habens circuitum, plures quam centum & uiginti milia homines habitant, quæ uocatur hierosolyma, in medio cuius ædes lapidea est quinque iugertum longitudinis, latitudinis cubitorum centum, qui portæ duplices sunt, in eo ara quadrata est integris lapidibus, ac inornatis composita, cuius singula latera uiginti, altitudo autem duodecim est cubitorum, apud quam domus magna est, ubi altare atque candelabrum, utraque aurea sunt ponderum duum talentorum, ubi lux nocte atque die inextinguibilis ardet. Nullum ibi simulachrum est, nulla omnino imago, nec planta, nec lucus, aut aliquid huiusmodi, ubi nocte ac die sacerdotes caste uersantur, numquam in templo uinum bibentes. Deinde cum rege quoque Alexandro nonnullos ait ludæorum militasse, & successoribus eius fideles fuisse, sequitur cum uno eorum sermonem habuisse his uerbis narrat. Cum ad mare rubrum proficisceret, inter alios equites iudæus quidam nomine Mysonianus me sequebatur, homo quem omnes tam Græci quam Barbari, qui eum cognouerunt, & animi maximi & robusti corporis prædicabant. Erat autem etiam arcu peritissimus. Is cum augur quidam omnes nos stare iussisset, interrogauit quare fixi staremus, augureque auem ostendente atque dicente conducere ita stare, quousque quo auis tenderet, perspexissent, ut si ad anteriora uolaret, ceptum iter perageret; si autem posteriora uolatu peteret, reuerterent, silentio arcu tracto, auem percussit ac interfecit. Tunc augur & nonnulli alij ualde commoti, ei maledicebant. Ipse uero quis est inquit iste furor o homines? quomodo enim auis ista, quæ nihil de sapientia præuiderat, ueri aliquid de itinere nostro poterat nobis prædicere, quæ si futura præscisset, nunquam huc uenisset, ne a Mysoniano ludæo interficeretur. Hæc ab Hecataeo sumpta modo sufficiant.

v Plear/